

Datum raad 12 december 2024

Zaaknummer 2704800

Portefeuille Raad

Onderwerp Behandeling essay en oplegnotitie rekenkamer Meierijstad 'Bouwen op leerlingaantallen'

Samenvatting

De rekenkamer heeft onderzoek laten doen naar het gebruik van demografische gegevens en prognoses bij de totstandkoming en evaluatie van gemeentelijk beleid. Hiervoor is de onderwijshuisvesting als illustratief voorbeeld gebruikt. Op basis van het uitgevoerde onderzoek legt de rekenkamer een aantal aanbevelingen voor aan de gemeenteraad.

Behandeling in commissie

28 november 2024

Ontwerpbesluit gemeenteraad

De gemeenteraad besluit:

1. Kennis te nemen van het essay 'Bouwen op leerlingaantallen – de politiek van tellen in de onderwijshuisvesting van Meierijstad' (NSOB) en de oplegnotitie van de rekenkamer Meierijstad bij dit essay;
2. De in de oplegnotitie van de rekenkamer gedane aanbevelingen over te nemen en, voor wat betreft de aanbeveling aan het college, het college op te dragen hieraan uitvoering te geven.

Waarom naar de raad

De rekenkamer is een door uw raad ingesteld onafhankelijk orgaan dat onderzoek doet naar het door de gemeente gevoerde beleid. Op basis van de onderzoeken doet de rekenkamer aanbevelingen aan uw raad. Het is aan uw raad om deze aanbevelingen al dan niet over te nemen.

Aanleiding

Naar aanleiding van een rapport van de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 ('Gematigde groei', 2024) rees bij de rekenkamer Meierijstad de vraag hoe het gemeentebestuur van Meierijstad omgaat met demografische prognoses en analyses. Op meerdere (gemeentelijke) beleidsterreinen wordt namelijk gebruik gemaakt van prognoses en rekenmodellen. De rekenkamer achtte het van belang hier onderzoek naar te doen, met als doel hiervan te leren en aanbevelingen te doen voor het gebruik van prognoses en rekenmodellen bij de ontwikkeling en evaluatie van beleid dat hier – mede – op gebaseerd is. In opdracht van de rekenkamer heeft de

Nederlandse School voor Openbaar Bestuur (NSOB) het illustratieve voorbeeld van de onderwijshuisvesting onderzocht, om inzicht te krijgen in het gebruik van demografische gegevens en prognoses in brede zin.

Het essay dat de NSOB hierover heeft opgesteld biedt de grondslag voor de aanbevelingen die de rekenkamer Meierijstad doet en die in voorliggend raadsbesluit zijn geformuleerd.

Aanbevelingen

Rekenkamer Meierijstad doet de volgende aanbevelingen:

Aan de gemeenteraad:

1. Hanteer in voorkomende gevallen bij de politieke besluitvorming over voorstellen gebaseerd op prognoses en rekenmodellen het denkraam 'Politiek van tellen'. Besluit hierover zodat dit toetsbaar is.
2. Bepaal in hoeverre u in voorkomende gevallen proactief het denkraam wilt toepassen. Bepaal hierbij op welk moment u welke informatie wilt ontvangen van het college en ga hierover in gesprek met elkaar en het college. Besluit hierover zodat dit toetsbaar is.
3. Bepaal aan de hand van de 5 genoemde strategieën om in een voorkomend geval, ongeacht de situatie, om te gaan met voorspelbare verrassingen. Besluit hierover zodat dit toetsbaar is.

Aan het college van burgemeester en wethouders:

4. Ga in voorkomende gevallen voor het maken en duiden van prognoses na in hoeverre de noodzakelijke specialistische kennis in huis is en bezin u hoe u de kwetsbaarheid kunt borgen bij een grote afhankelijkheid van enkele specialisten.

Kanttekeningen

Op het moment van schrijven van dit voorstel aan uw raad is de bestuurlijke reactie van het college op de oplegnotitie nog niet bekend. Die zal als nagekomen stuk bij de stukken worden gevoegd. Mogelijk volgen er kanttekeningen uit deze reactie.

Communicatie

Dit raadsbesluit wordt op de gebruikelijke wijze bekend gemaakt. Daarbij zal het essay en de oplegnotitie van de rekenkamer ook op het deel van de gemeentelijke website over de rekenkamer worden geplaatst. Het essay is inmiddels ook gepubliceerd door de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur, op hun website (na publicatie van de stukken voor uw raad).

Participatie

Tijdens het onderzoek hebben interviews plaatsgevonden met schoolbesturen, raadsleden, het bedrijf dat de leerlingprognoses voor Meierijstad opstelt in opdracht van de gemeente, de ambtelijk betrokkenen en de portefeuillehouder. Uw raad is over het essay geïnformeerd tijdens een openbare beeldvormende raadsavond op 19 september 2024.

Financiële toelichting

Het onderzoek is bekostigd uit het budget dat de rekenkamer ter beschikking heeft voor de uitoefening van haar werkzaamheden. Er zijn geen directe financiële consequenties naar aanleiding van dit voorstel.

Rechtsbescherming

Er staat geen rechtsbescherming open tegen onderzoeken van de rekenkamer, noch tegen de besluitvorming daaromtrent.

Monitoring en evaluatie

Indien uw raad de aanbevelingen van de rekenkamer overneemt, geldt het volgende:

Voor wat betreft de aanbevelingen aan uw raad verstrekt de griffie jaarlijks een overzicht van de overgenomen aanbevelingen die door u zelf moeten worden uitgevoerd (artikel 8 Verordening gemeentelijke rekenkamer Meierijstad). Hierbij wordt ook aangegeven op welke wijze aan de aanbevelingen gevolg is gegeven.

Voor wat betreft de aanbevelingen aan het college wordt dit overzicht verstrekt door het college (artikel 185a Gemeentewet).

In dit verband is het goed om op te merken dat in de aanbevelingen aan uw raad is opgenomen om over bepaalde zaken het gesprek te voeren en een keuze te maken. De opvolging van die aanbevelingen - indien uw raad deze overneemt uiteraard - betekent dat dit gesprek georganiseerd moet worden. Het is uiteraard aan uw raad hoe u dit gesprek wenst vorm te geven.

Bijlagen

1. Essay 'Bouwen op leerlingaantallen - de politiek van tellen in de onderwijshuisvesting van Meierijstad', NSOB 2024
2. Bestuurlijke wederhoorreactie op essay, college van burgemeester en wethouders van Meierijstad, d.d. 18 september 2024
3. Oplegnotitie rekenkamer Meierijstad essay 'Bouwen op leerlingaantallen', d.d. 20 september 2024
4. Bestuurlijke wederhoorreactie op oplegnotitie, college van burgemeester en wethouders van Meierijstad (*wordt toegezonden als nagekomen stuk*)

Onderliggende documenten

- [Rapport Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050, 'Gematigde groei', 2024](#)
- [Presentatie NSOB beeldvormende avond d.d. 19 september 2024](#)

Met vriendelijke groet,
Namens de rekenkamer Meierijstad,

de griffier,

A.F.J. Franken MSc

De raad van de gemeente Meierijstad,

Gezien het voorstel van de griffier d.d. 1 november 2024,

Gelet op hoofdstuk IVa van de Gemeentewet,

Besluit gemeenteraad:

1. Kennis te nemen van het essay 'Bouwen op leerlingaantallen – de politiek van tellen in de onderwijshuisvesting van Meierijstad' (NSOB) en de oplegnotitie van de rekenkamer Meierijstad bij dit essay;
2. De in de oplegnotitie van de rekenkamer gedane aanbevelingen over te nemen en, voor wat betreft de aanbeveling aan het college, het college op te dragen hieraan uitvoering te geven.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 12 december 2024

De raad voornoemd,
De griffier,

De voorzitter,

A.F.J. Franken MSc

ir. C.H.C. van Rooij